UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (ensimmäinen jaosto)

15 päivänä syyskuuta 2011 *

Asiassa C-264/09,

jossa on kyse EY 226 artiklaan perustuvasta jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevasta kanteesta, joka on nostettu 14.7.2009,

Euroopan komissio, asiamiehinään O. Beynet, F. Hoffmeister ja J. Javorský, prosessiosoite Luxemburgissa,

kantajana,

vastaan

Slovakian tasavalta, asiamiehenään B. Ricziová,

vastaajana,

* Oikeudenkäyntikieli: slovakki.

UNIONIN TUOMIOISTUIN (ensimmäinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja A. Tizzano sekä tuomarit J.-J. Kasel, A. Borg Barthet (esittelevä tuomari), E. Levits ja M. Berger,

julkisasiamies: N. Jääskinen,
kirjaaja: A. Calot Escobar,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä esitetyn,

kuultuaan julkisasiamiehen 15.3.2011 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Euroopan komissio vaatii kanteellaan unionin tuomioistuinta toteamaan, ettei Slovakian tasavalta ole noudattanut sähkön sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä ja direktiivin 96/92/EY kumoamisesta 26.6.2003 annetun Euroopan parlamentin ja

neuvoston direktiivin 2003/54/EY (EUVL L 176, s. 37) 20 artiklan 1 kohdan ja 9 artiklan e alakohdan mukaisia velvoitteitaan, koska se ei ole varmistanut syrjimätöntä pääsyä sähkönsiirtoverkkoon.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Sveitsin valaliiton sekä Tšekin ja Slovakian liittotasavallan välinen sopimus investointien molemminpuolisesta edistämisestä ja suojaamisesta

2 Sveitsin valaliiton sekä Tšekin ja Slovakian liittotasavallan välillä investointien molemminpuolisesta edistämisestä ja suojaamisesta 5.10.1990 tehdyn sopimuksen (jäljempänä investointisuojasopimus) 1 artiklan 1 kappaleen mukaan käsite ”investoija” tarkoittaa

”– –

b) oikeushenkilöä, esimerkiksi yhtiötä, rekisteröityä yhtiötä, henkilöyhtiötä tai muuta organisaatiota, joka on perustettu tai millä tahansa muulla tavalla muodostettu tämän sopimuspuolen lainsäädännön mukaisesti ja jolla on kotipaikka sekä todellista taloudellista toimintaa tämän saman sopimuspuolen alueella

– –”

3 Investointisuojasopimuksen 1 artiklan 2 kappaleen mukaan käsite ”investointi” kattaa kaikenlaisen varallisuuden ja etenkin

”– –

c) vaateet rahaan ja oikeudet suoritteisiin, joilla on taloudellista arvoa

– –”

4 Investointisuojasopimuksen 4 artiklassa, jonka otsikko on ”Investointien suojaaminen ja kohtelu”, määrätään seuraavaa:

”– –

2) Kumpikin sopimuspuoli takaa alueellaan toisen sopimuspuolen investoijien investoinneille oikeudenmukaisen ja tasapuolisen kohtelun. – –

– –”

5 Investointisuojasopimuksen 6 artiklassa, jonka otsikko on ”Investointien menettäminen ja korvaaminen”, määrätään seuraavaa:

”1) Kumpikaan sopimuspuoli ei saa suoraan tai välillisesti pakkolunastaa tai kansallistaa toisen sopimuspuolen investoijien investointeja eikä kohdistaa niihin mui-

ta toimenpiteitä, jotka ovat samanlaisia tai joilla on sama vaikutus, ellei näihin toimenpiteisiin ryhdytä yleisen edun vuoksi, elleivät ne ole syrjimättömiä, ellei niitä toteuteta lain mukaisesti ja ellei niistä makseta asianmukaista ja riittävää korvausta. – –

– –”

Sopimus Euroopan energiaperuskirjasta

6 Lissabonissa 17.12.1994 allekirjoitetun Euroopan energiaperuskirjaa koskevan sopimuksen (jäljempänä energiaperuskirjasopimus), joka hyväksyttiin Euroopan yhteisöjen puolesta energiaperuskirjaa koskevan sopimuksen ja energiatehokkuutta ja siihen liittyviä ympäristönäkökohtia koskevan energiaperuskirjan pöytäkirjan tekemisestä Euroopan yhteisöjen osalta 23.9.1997 tehdyllä neuvoston ja komission päätöksellä 98/181/EY, EHTY, Euratom (EYVL 1998, L 69, s. 1), 10 artiklan 1 kohdassa määrätään seuraavaa:

”Kukin sopimuspuoli rohkaisee tämän sopimuksen määräysten mukaisesti muiden sopimuspuolten investoijia investointeihin alueellaan ja luo sitä varten vakaat, oikeudenmukaiset, suotuisat ja avoimet olosuhteet. Näihin olosuhteisiin kuuluu sitoumus kohdella aina oikeudenmukaisesti ja tasapuolisesti muiden sopimuspuolten investoijien investointeja. Näiden investointien suoja ja turvallisuus on mahdollisimman vakaata, eikä yksikään sopimuspuoli estä millään tavoin kohtuuttomin tai syrjivin toimenpitein niiden hallintoa, ylläpitämistä, käyttöä, käyttöoikeutta tai luovutusta. Näitä investointeja käsitellään aina vähintään yhtä edullisella tavalla kuin kansainvälinen lainsäädäntö, mukaan lukien sopimusvelvoitteet, edellyttää. Kukin sopimuspuoli noudattaa toista sopimuspuolta edustavan investoijan kanssa tekemiään sopimuksia, myös tämän investointeihin liittyviä.”

7 Energiaperuskirjasopimuksen 13 artiklassa, jonka otsikko on ”Pakkolunastus”, määrätään seuraavaa:

”1. Sopimuspuolen investoijan toisen sopimuspuolen alueella suorittamia investointeja ei kansallisteta, pakkolunasteta eikä niihin sovelleta kansallistamiseen tai pakkolunastamiseen verrattavia toimenpiteitä, jäljempänä ’pakkolunastus’, paitsi jos tämä pakkolunastus:

a) suoritetaan yleisen edun vuoksi,

b) ei ole syrjivä,

c) suoritetaan lain mukaisesti

ja

d) siitä suoritetaan viipymättä riittävä ja asianmukainen korvaus.

Tämä korvaus vastaa määrältään pakkolunastetun investoinnin oikeaa markkina-arvoa juuri ennen pakkolunastusta tai pakkolunastuksen uhan tulemista tietoon tavalla, joka vaikuttaa investoinnin arvoon, jäljempänä ’arviointipäivä’.

Tämä oikea kauppa-arvo ilmaistaan investoijan valinnan mukaan vapaasti vaihdettavana valuuttana arviointipäivänä voimassa olevan kyseisen valuutan markkinakurssin perusteella. Korvaukseen sisällytetään myös markkinoiden perusteella määräytyvän kaupallisen korkotason mukainen korko pakkolunastuspäivän ja maksupäivän väliseltä ajalta.

– –”

Unionin säännöstö

8 Tšekin tasavallan, Viron tasavallan, Kyproksen tasavallan, Latvian tasavallan, Liettuan tasavallan, Unkarin tasavallan, Maltan tasavallan, Puolan tasavallan, Slovenian tasavallan ja Slovakian tasavallan liittymisehdoista ja niiden sopimusten mukautuksista, joihin Euroopan unioni perustuu, tehdyn asiakirjan (EUVL 2003, L 236, s. 33) 2 artiklan mukaan ”alkuperäisten sopimusten määräykset sekä toimielinten –– ennen liittymistä antamien säädösten säännökset ja määräykset sitovat uusia jäsenvaltioita liittymispäivästä alkaen, ja niitä sovelletaan näissä valtioissa kyseisissä sopimuksissa ja tässä asiakirjassa määrätyin edellytyksin”.

9 Direktiivin 2003/54 9 artiklan e alakohdassa säädetään seuraavaa:

”Kunkin siirtoverkonhaltijan on vastattava

––

e) sen varmistamise[sta], ettei verkon käyttäjien tai käyttäjäryhmien välillä harjoiteta syrjintää varsinkaan siihen omistussuhteessa olevien yritysten eduksi;

_ _”

10 Kyseisen direktiivin 20 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Jäsenvaltioiden on varmistettava, että kolmansien osapuolten päästämiseksi siirto- ja jakeluverkkoihin luodaan järjestelmä, jossa käytetään julkaistuja tariffeja, jota voidaan soveltaa kaikkiin vaatimukset täyttäviin asiakkaisiin ja jota sovelletaan puolueettomasti ja harjoittamatta syrjintää verkon käyttäjien välillä. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että 23 artiklan mukaisesti hyväksytään nämä tariffit tai niiden laskentamenetelmät ennen niiden voimaantuloa ja että tariffit ja, jos ainoastaan menetelmät hyväksytään, menetelmät julkaistaan ennen niiden voimaantuloa.”

Asian tausta ja oikeudenkäyntiä edeltänyt menettely

11 Aare-Tessin AG für Elektrizität (jäljempänä ATEL), jonka kotipaikka on Oltenissa (Sveitsi), ja Slovenské elektrárne a.s., jonka kotipaikka on Bratislavassa (Slovakia) ja jonka seuraaja on Slovenská elektrizačná prenosová sústava a.s. (jäljempänä SEPS) eli Slovakian siirtoverkonhaltija, tekivät 27.10.1997 sopimuksen siirto-oikeuden myöntämisestä Slovenské elektrárne a.s.:n suurjänniteverkossa Slovakiassa (jäljempänä siirtosopimus). Sopimuksen 3 §:n mukaan SEPS myönsi ATEL:lle taatun oikeuden 300

megawatin siirtokapasiteettiin Puolan ja Unkarin välillä ajalle 1.10.1998–30.9.2014. ATEL voi vapaasti luovuttaa kyseisen oikeuden.

12 ATEL:lle varattu siirto-oikeus on vastike sen taloudellisesta osallistumisesta siirtolinjan, jossa sillä on kyseinen oikeus, rakentamiseen; sen osuus oli yli 50 prosenttia rakennuskustannuksista.

13 Lähetettyään Slovakian tasavallalle virallisen huomautuksen komissio osoitti sille 15.12.2006 perustellun lausunnon, jonka mukaan Slovakian tasavalta ei noudata direktiivin 2003/54 mukaisia velvoitteitaan, koska se varaa kapasiteettia ”SEPS-rajayhdysjohdon” tasolla linjoilla, jotka yhdistävät Slovakian verkon Puolan ja Unkarin verkkoihin.

14 Slovakian tasavalta vastasi perusteltuun lausuntoon 9.2.2007 päivätyllä kirjeellä ja vetosi siihen, ettei siirtosopimus ole ensisijaista siirtoverkkoon pääsyä koskeva sopimus vaan investointisopimus. Slovakian tasavalta totesi myös, että siirtosopimuksen päättämiseksi tai muuttamiseksi käydyistä neuvotteluista huolimatta ATEL piti tärkeänä, että siirtosopimus pannaan täytäntöön ja että investointisuojasopimusta noudatetaan.

15 Komission mukaan Slovakian tasavalta ei ollut korjannut jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä, josta sitä arvosteltiin, joten komissio päätti nostaa nyt käsiteltävän kanteen.

Kanne

Asianosaisten lausumat

16 Komissio väittää ensinnäkin, ettei Slovakian tasavalta ole noudattanut direktiivin 2003/54 9 artiklan e alakohdan ja 20 artiklan 1 kohdan mukaisia velvoitteitaan; näiden säännösten mukaan siirtoverkkoon on varmistettava syrjimätön pääsy.

17 Komission mielestä ensisijainen siirto-oikeus, jonka SEPS on myöntänyt ATEL:lle 30.9.2014 saakka, nimittäin antaa viimeksi mainitulle etuoikeutetun aseman verrattuna muihin verkon käyttäjiin.

18 Toiseksi komissio toteaa, että – toisin kuin Slovakian tasavalta väittää – kyseisen direktiivin rikkomista ei voida perustella EY 307 artiklan ensimmäisellä kohdalla. Tätä määräystä nimittäin voidaan soveltaa vain, jos velvoitteet, jotka Euroopan unioniin liittyvillä valtioilla on ennen liittymispäivää tekemiensä sopimusten nojalla, ja yhteisön oikeus ovat keskenään ristiriidassa. Komission mukaan investointisuojasopimus ja yhteisön oikeus eivät ole keskenään ristiriidassa. Slovakian tasavallalla ei myöskään ole investointisuojasopimuksen nojalla minkäänlaista velvollisuutta pitää siirtosopimusta voimassa. Se voi päinvastoin täysin vapaasti päättää siirtosopimuksen täyttääkseen direktiivistä 2003/54 johtuvat velvoitteensa.

19 Kolmanneksi komissio katsoo, että koska investointisuojasopimuksen 4 artiklan 2 kappaleessa ja 6 artiklassa ei edellytetä, että siirtosopimusta olisi noudatettava sen päättymispäivään eli 30.9.2014 asti, mitään sellaista EY 307 artiklan ensimmäises-

sä kohdassa tarkoitettua velvollisuutta ei ole, joka estäisi Slovakian tasavaltaa päättämästä siirtosopimuksen ja varmistamasta siten syrjimättömän pääsyn siirtoverkkoon direktiivin 2003/54 mukaisesti.

20 Slovakian tasavalta toteaa vastineessaan ensinnäkin, ettei siirtosopimuksella syrjitä muita Slovakian sähkömarkkinoiden toimijoita.

21 Toiseksi Slovakian tasavallan mielestä on tarpeen katsoa, ettei siirtosopimus ole ensisijaista siirtoverkkoon pääsyä koskeva sopimus vaan investointisopimus. Se täsmentää, että siirto-oikeus on vain tietynmuotoinen vastike ATEL:n sopimusperusteisesta investoinnista ja että siirto-oikeustakuun peruuttaminen johtaisi sellaisenaan kyseisen yhtiön syrjintään suhteessa muihin markkinatoimijoihin. Tällaisen peruuttamisen seurauksena nimittäin ATEL:ää koskisivat samat edellytykset kuin markkinatoimijoita, vaikkeivät nämä ole tehneet minkäänlaista investointia Slovakian siirtoverkkoon. Tämä tarkoittaisi sitä, että kyseinen yhtiö menettäisi oikeutensa ilman asianmukaista korvausta, mikä olisi vastoin paitsi siirtosopimusta myös energiaperuskirjasopimusta, joka on erottamaton osa yhteisön oikeutta.

22 Kolmanneksi Slovakian tasavalta väittää energiaperuskirjasopimukseen perustuvasta ATEL:n investoinnin suojasta, että sopimus estää tulkitsemasta direktiiviä 2003/54 siten, että se edellyttäisi ATEL:lle annetun siirto-oikeustakuun peruuttamista, koska kyseisellä direktiivillä ei voida vahingoittaa energiaperuskirjasopimuksessa taattua investoijien suojaa. Komission esittämästä direktiivin 2003/54 tulkinnasta seuraisi, että ATEL voisi väittää mahdollisessa välimiesmenettelyssä, että siirto-oikeustakuun peruuttaminen ilman asianmukaisen korvauksen maksamista merkitsisi pakkolunastusta koskevien määräysten rikkomista (energiaperuskirjasopimuksen 13 artikla),

oikeudenmukaista ja tasapuolista kohtelua koskevan oikeuden loukkausta (energiaperuskirjasopimuksen 10 artikla) tai siirtosopimuksen lausekkeen rikkomista (energiaperuskirjasopimuksen 10 artiklan 1 kappaleen viimeinen virke).

23 Neljänneksi Slovakian tasavalta väittää, että vaikkei siirto-oikeustakuun peruuttaminen täyttäisikään suoran pakkolunastuksen edellytyksiä ja vaikka tällainen toimenpide toteutettaisiinkin yleisen edun vuoksi, ATEL voisi osoittaa asiassa olevan kyse sellaisesta sääntelyyn perustuvasta välillisestä pakkolunastuksesta, joka voidaan toteuttaa vain noudattamalla kaikkia pakkolunastuksen edellytyksiä, myös sitä, jonka mukaan asianomaiselle investoijalle on maksettava korvaus.

24 Viidenneksi kyseinen jäsenvaltio pitää perusteettomina komission väitteitä, joiden mukaan yhtäältä siirtosopimuksen päättäminen ei olisi vastoin investointisuojasopimuksen 4 artiklan 2 kappaleen määräyksiä, joissa edellytetään investointien oikeudenmukaista ja tasapuolista kohtelua, koska ATEL kykeni ennakoimaan Slovakian tasavallan liittymisen Euroopan unioniin sekä energiamarkkinoiden vapauttamisen, ja joiden mukaan toisaalta Slovakian tasavalta ei ollut luvannut Sveitsin valaliitolle olla tekemättä sääntelyynsä sellaisia muutoksia, jotka aiheuttaisivat siirtosopimuksen päättämisen ennen sen päättymispäivää 30.9.2014.

25 Komissio pitää vastauskirjelmässään perusteettomina Slovakian tasavallan argumentteja, joiden mukaan yhtäältä jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättäminen on lakannut, koska voimassa olleet käytännöt muuttuivat 1.1.2008 alkaen eikä ATEL:llä siis ole enää tuosta päivästä alkaen ollut ensisijaista pääsyä siirtoverkkoon, ja joiden mukaan toisaalta siirtosopimuksen muuttaminen edellyttäisi kansainvälisen oikeuden mukaan taloudellista korvausta.

26 Komissio toteaa tästä yhtäältä, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä ei voida lopettaa pelkällä käytännöllä, kun yhteisön oikeuden vastaiset sitovat säännökset tai määräykset pysyvät voimassa, ja että nyt käsiteltävässä asiassa jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättäminen jatkuu niin kauan kuin siirtosopimusta ei ole muutettu tai päätetty. Toisaalta yrityksillä on kansainvälisen oikeuden määräysten tai kansallisen oikeuden säännösten ja määräysten nojalla mahdollisuus saada korvaus niiden sopimusperusteisten oikeuksien menettämisestä, joihin yritysten tekemistä investoinneista johtuva suotuisampi kohtelu perustuu.

27 Komissio päättelee tästä, että koska Slovakian tasavalta ei kykene osoittamaan direktiivin 2003/54 olevan energiaperuskirjasopimuksen vastainen, sen Euroopan yhteisön kansainvälisiä sitoumuksia koskevaan EY 307 artiklaan nojautuva argumentaatio on perusteeton.

28 Slovakian tasavallan argumenttiin, jonka mukaan siirtosopimuksen päättäminen olisi vastoin investointisuojasopimuksen 4 artiklan 2 kappaletta, koska siinä ei olisi kyse oikeudenmukaisesta ja tasapuolisesta kohtelusta, komissio vastaa, ettei kukaan investoija voi legitiimisti odottaa sääntelykehyksen pysymistä ikuisesti muuttumattomana ja että asiantuntevat investoijat tiesivät tai heidän olisi pitänyt tietää, että Slovakian tasavallan liittymisellä unioniin olisi merkittäviä seurauksia Slovakian tasavallan oikeusasemalle. Slovakian tasavallalla ei siten ole investointisuojasopimuksen 4 artiklan 2 kappaleen nojalla minkäänlaista velvollisuutta pysyttää siirtosopimuksesta johtuvan kaltaista järjestelmää, joka merkitsee syrjivää pääsyä siirtoverkkoon.

Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta

29 Slovakian tasavallan puolustus nojautuu sekä energiaperuskirjasopimukseen että investointisuojasopimukseen.

30 Koska viimeksi mainitun sopimuksen välittömänä tarkoituksena on suojata investointeja, on tutkittava Slovakian tasavallan siihen perustuva puolustus.

31 Investointisuojasopimus tehtiin 5.10.1990 eli ennen kuin Slovakian tasavalta liittyi unioniin, mikä tapahtui vasta 1.5.2004. Kyseinen sopimus, joka sitoo Slovakian tasavaltaa sen alueella tehtyjen investointien osalta, sisältää määräyksiä, joilla varmistetaan sveitsiläisten investoijien Slovakiassa tekemien investointien suoja.

32 Kuten julkisasiamies toteaa ratkaisuehdotuksensa 77 kohdassa, on siis niin, että jos Slovakian tasavalta olisi kyseisen sopimuksen mukaisesti velvollinen täyttämään siirtosopimuksesta johtuvat velvoitteet, ATEL:n suotuisampaan kohteluun liittyvä mahdollinen syrjintä olisi perusteltua, vaikka sitä olisikin pidettävä direktiivin 2003/54 vastaisena.

33 Jotta voidaan tarkistaa, onko asia näin, on tutkittava, onko ATEL:n ensisijaista siirtoverkkoon pääsyä pidettävä kyseessä olevana ajankohtana investointisuojasopimuksen soveltamisalaan kuuluneena investointina. Vain jos näin on, on tutkittava myös, olisiko Slovakian tasavalta voinut päättää siirtosopimuksen rikkomatta investointisuojasopimusta.

34 Investointisuojasopimuksen 1 artiklan 2 kappaleen c kohdan mukaan kyseisen sopimuksen kohteena ovat investoinnit, joilla tarkoitetaan ”kaikenlaista varallisuutta”, ja etenkin ”vaateet rahaan ja oikeudet suoritteisiin, joilla on taloudellista arvoa”.

35 Nyt käsiteltävässä asiassa ATEL pystyi maksamalla yli 50 prosenttia Krosnon (Puola) ja Lemesanyn (Slovakia) välisen siirtolinjan rakennuskustannuksista hankkimaan tällä linjalla siirto-oikeuden tiettyyn kapasiteettiin. Toisin sanoen SEPS:n velvollisuus myöntää ATEL:lle siirtokapasiteettia pelkästä tämän pyynnöstä kuuluu korvaukseen, josta on sopimuksessa määrätty vastikkeena ATEL:n taloudellisesta osallistumisesta kyseisen siirtolinjan rakentamiseen.

36 Näin ollen ATEL:n hankkimalla siirto-oikeudella on selvästi taloudellista arvoa, koska se takaa ATEL:lle tietyn kapasiteetin osalta pääsyn Slovakian siirtoverkkoon, mikä on tarpeen, jotta se voi myydä sähköä Puolassa Unkarin kautta.

37 ATEL:n investointia on siten pidettävä, kuten julkisasiamies totesi ratkaisuehdotuksensa 71 kohdassa, investointisuojasopimuksen 1 artiklan 2 kappaleen c kohdassa tarkoitettuna investointina, jota Slovakian tasavallan on suojattava saman sopimuksen 4 artiklan 1 ja 2 kappaleen nojalla.

38 On siis tutkittava, johtaisiko se, että SEPS mahdollisesti päättää siirtosopimuksen, Slovakian tasavallan kansainvälisten velvoitteiden näkökulmasta siihen, että kyseinen jäsenvaltio rikkoo investointisuojasopimusta.

39 Toisin kuin Slovakian tasavalta väittää, komissio katsoo tässä asiassa, että siirtosopimuksen päättäminen ei ole vastoin investointisuojasopimuksen 4 artiklan 2 kappaletta, jossa määrätään investointien oikeudenmukaisesta ja tasapuolisesta kohtelusta, eikä myöskään investointisuojasopimuksen 6 artiklaa, koska siirtosopimuksen päättämisessä ei ole kyse mainitussa määräyksessä tarkoitetusta pakkolunastuksesta.

40 Tästä on muistutettava, että vaikkei investointisuojasopimuksen tulkinta kuulukaan unionin tuomioistuimelle, on tutkittava seikat, joiden avulla voidaan selvittää, onko Slovakian tasavallalla investointisuojasopimuksen nojalla sellainen velvollisuus, johon EY:n perustamissopimuksen määräykset eivät EY 307 artiklan ensimmäisessä kohdassa tarkoitetulla tavalla voi vaikuttaa.

41 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan EY 307 artiklan ensimmäisellä kohdalla on tarkoitus täsmentää kansainvälisen oikeuden periaatteiden mukaisesti, sellaisina kuin ne ilmenevät erityisesti valtiosopimusoikeutta koskevan 23.5.1969 tehdyn Wienin yleissopimuksen 30 artiklan 4 kappaleen b kohdasta, että EY:n perustamissopimuksen soveltaminen ei vaikuta kyseessä olevan jäsenvaltion velvoitteeseen kunnioittaa aikaisemmasta sopimuksesta kolmansille valtioille johtuvia oikeuksia ja noudattaa vastaavia velvollisuuksiaan (ks. vastaavasti asia 812/79, Burgoa, tuomio 14.10.1980, Kok., s. 2787, Kok. Ep. V, s. 323, 8 kohta).

42 Lisäksi sen määrittelemiseksi, voiko aikaisempi kansainvälinen sopimus estää yhteisön oikeussäännön soveltamisen, on tutkittava, asetetaanko kansainvälisessä sopimuksessa kyseessä olevalle jäsenvaltiolle sellaisia velvollisuuksia, joiden noudattamista sopimuksen osapuolina olevat kolmannet valtiot voivat vielä vaatia (asia C-158/91, Levy, tuomio 2.8.1993, Kok., s. I-4287, Kok. Ep. XIV, s. I-329, 13 kohta).

43 Slovakian tasavalta väittää, että sen on investointisuojasopimuksen nojalla pidettävä voimassa SEPS:n velvollisuus varmistaa ATEL:n ensisijainen pääsy siirtosopimuksessa tarkoitettuun siirtoverkkoon.

44 On kuitenkin muistutettava, että yhteisöjen tuomioistuin täsmensi asiassa C-62/98, komissio vastaan Portugali, 4.7.2000 antamassaan tuomiossa (Kok., s. I-5171, 49 kohta), että vaikka jäsenvaltioilla on EY 307 artiklan soveltamisalalla mahdollisuus valita toimenpiteet, jotka on toteutettava ristiriitojen poistamiseksi ennen liittymistä teke-

mänsä sopimuksen ja EY:n perustamissopimuksen väliltä, on niin, että jos jäsenvaltion kohtaamat vaikeudet tekevät ennen liittymistä tehdyn sopimuksen muuttamisen jäsenvaltiolle mahdottomaksi, ei voida sulkea pois sitä, että sen on päätettävä sopimus.

45 Kyseisessä tuomiossa katsottiin erityisesti, että koska kyseessä olleessa sopimuksessa oli lauseke, jossa nimenomaisesti määrättiin sopimuksen päättämismahdollisuudesta, sillä, että Portugalin tasavalta päätti sopimuksen, ei loukattu oikeuksia, joita Angolan tasavallalla kyseisessä tapauksessa oli mainitun sopimuksen nojalla (em. asia komissio v. Portugali, tuomion 46 kohta).

46 On kuitenkin todettava, ettei siirtosopimuksessa ole lauseketta sen päättämismahdollisuudesta.

47 Slovakian tasavallan mahdollisuudesta päättää siirtosopimus noudattamalla investointisuojasopimuksen 6 artiklaa on todettava, että kyseisessä artiklassa määrätään investointien laajasta suojasta, joka kattaa paitsi suoraa ja välillistä pakkolunastusta koskevat toimenpiteet myös toimenpiteet, joilla on sama vaikutus kuin pakkolunastuksella.

48 Siltä osin kuin tällaisen siirtosopimuksen päättämisen seurauksena ATEL menettäisi korvauksen, josta siirtosopimuksessa määrätään vastikkeena ATEL:n taloudellisesta osallistumisesta Krosnon ja Lemesanyn välisen siirtolinjan rakentamiseen, kyseisellä toimella siis loukattaisiin ATEL:n oikeuksia, jolloin sillä olisi sama vaikutus kuin investointisuojasopimuksen 6 artiklassa tarkoitetulla pakkolunastuksella.

49 Kyseisessä 6 artiklassa tosin määrätään myös oikeudesta saada korvaus siitä, että investoijan oikeutta saada investoinnilleen suojaa pakkolunastukselta loukataan. Pakkolunastuksesta johtuvasta korvausvelvollisuudesta ei kuitenkaan seuraa, että Slovakian tasavallalta poistuisi velvollisuus olla kohdistamatta pakkolunastustoimenpiteitä investointisuojasopimuksella suojattuihin investointeihin.

50 Tähän on lisättävä, kuten julkisasiamies toteaa ratkaisuehdotuksensa 105 kohdassa, ettei Slovakian tasavalta voi muuttaa siirtosopimuksen määräyksiä tai vaikutuksia lainsäädännöllään eikä poistaa siirtosopimuksen oikeusvaikutuksia. Sellaisella Slovakian lainsäädännöllä, jonka mukaan sopimukset, joilla annetaan ensisijainen pääsy siirtoverkkoon, eivät olisi päteviä eikä niitä sovellettaisi, ei muutettaisi mitenkään sitä tosiasiaa, että siirtosopimus velvoittaisi edelleen SEPS:ää. Siksi Slovakian tasavalta voisi täyttää velvoitteensa ainoastaan antamalla SEPS:ää koskevan lainsäädännön, jolla tätä estettäisiin panemasta siirtosopimusta täytäntöön, missä olisi kyse ATEL:llä olevan siirto-oikeuden välillisestä pakkolunastuksesta.

51 Edellä esitetyn perusteella on todettava, että ATEL:lle myönnettyä ensisijaista siirtoverkkoon pääsyä voidaan pitää investointisuojasopimuksella suojattuna investointina, eivätkä EY:n perustamissopimuksen määräykset voi EY 307 artiklan ensimmäisen kohdan mukaan vaikuttaa siihen.

52 Näin ollen on katsottava, että vaikka ATEL:lle myönnetty ensisijainen siirtoverkkoon pääsy ei olisikaan direktiivin 2003/54 mukainen, se saa suojaa EY 307 artiklan ensimmäisestä kohdasta.

53 Komission kanne on siis hylättävä.

Oikeudenkäyntikulut

54 Unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 69 artiklan 2 kohdan mukaan asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut. Koska Slovakian tasavalta on vaatinut komission velvoittamista korvaamaan oikeudenkäyntikulut ja koska tämä on hävinnyt asian, se on velvoitettava korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (ensimmäinen jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

1) Kanne hylätään.

2) Euroopan komissio velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Allekirjoitukset